

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 224. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 29. вересня 1941. No. 224. Jersey City, N. J., Monday, September 29, 1941. Vol. XLIX

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

НАДБАННЯ: ОСОБИСТІ Й ГРОМАДСЬКІ

В канадійській часописі „Український Робітник” (з 19. вересня) пише Анна Арабська в статті п. н. „Вирозуміння людського життя” між іншим про різницю між особистим і громадським надбанням. У тих заввагах є багато слушности. Ось вони:

„В нас, українців, є дуже мало розвинений зміст пошани громадського майна й, назагал, дуже маленьке почуття громадського обов'язку. Коли вглибимося в українську характеристику, то побачимо, що переважаюча частина наших людей, коли щось роблять на громадським полі, то в них поза їх громадськими виступами дуже часто криється якась їхня особиста ціль. І тому одна з найбільших причин, чому наш нарід в Європі є нині без держави, це те, що в нас, у великій мірі, дуже часто громадський обов'язок уживається, як інструмент для особистої користи. У нас є більша любов до особистого надбання, як до надбання й будови громадської. Всі народи на світі мають стільки духового й матеріального добра, скільки зусиль і енергії вони зуміли вложити в свою національну скарбницю.

„Розуміється, що не всі народи мають таке саме поле й такі самі обставини до праці. Не всі народи в своїм історичнім процесі мали однакові нагоди й сприяючі обставини. Та мусимо собі сказати правду в очі, що наш нарід мав багато сприяючих історичних моментів, яких не вмів використати. Лише тому наш нарід не вмів використати сприяючого часу, що дуже часто не міг усвідомити собі своїх громадських завдань, як рівнож не був готовий у сприяючий мент кинути свої особисті надбання й своє життя в жертву для громадської справи. Треба розуміти різницю між надбанням особистим і громадським. Треба вже раз нашим людям зрозуміти, що не тільки особисте надбання є великої ваги. Треба глибоко розуміти, що кожна людина мусить жити; але, що мусить жити, розвиватися, поступати вперед і нарід, що до нього належить. Глибоке громадське вироблення мають мати тільки ті люди, що мають спроможу заробляти на своє життя. Люди, що такої змоги не мають, не можуть розуміти вартості й громадських матеріальних надбань.

„Коли глянемо в історію людства, то побачимо, що всі старинні, середньовічні й сучасні осередки культури виростили там, де люди мали невеликі труднощі

за хліб щоденний. Людина хочби найбільше геніяльна, нічого із своєї мудрости негодна видати там, де вся праця йде на щоденний хліб. А коли людина не має сили й спроможу заробити собі на кусок хліба чесним способом, вона в боротьбі за існування пускається й на нечесний спосіб, бо „потопаючий хапається й за бритву”. Серед обставин, де мільйони людей змушені боротися, чесним і нечесним способом за хліб насущний, там громадський поступ або дуже мізерний або й цілком неможливий. Отже, щоб люди могли працювати для громадської справи, їх особисте життя мусить бути забезпечене. Тіж люди, що мають забезпечене особисте життя, є встидом і ганьбою, коли вони не можуть чи не бажають розуміти громадського обов'язку, — коли вони використовують громаду для своєї особистої захлапности”.

Зачинаймо Працю Від Себе

Тепер часто можна почути серед наших людей, що ніхто нічого не робить. На зборах, у приватній розмові, на вулиці, вдома, під церквою, всюди підноситься такий закид. Ось так нарікаючи, стараємось зложити всю вину на когось іншого, звичайно на наших провідників.

Нарікання є і серед жінок. Але мало є таких, щоб те, що „ніхто нічого не робить”, застосували впершу чергу до себе. Тому спитаймо себе, яку то роботу ми виконуємо? Чи сповняємо ці обов'язки, які на нас накладають теперішні важкі часи, як супроти Америки, так і супроти поневоленої України? Чи купуємо бонди для оборони краю? Чи помагаємо в праці Американського Червоного Хреста? Чи працюємо для єдності краю? Отсе питання, які ми повинні собі не тільки ставити, але також давати на них відповідь.

А коли мова про нашу працю для поневоленого українського народу, то замість нарікати на інших, ми перші повинні давати приклад цього, як помагати тепер Україні, та як тепер розуміти наші завдання супроти

Не Виховуймо Себелюбів Ні Нездарів!

Може дехто завважав, як то вже при вихованні немовлятка роблять батько-мати багато промахів. Дитина вередує і без причини кричить, бо хоче, щоб її забавляли, а вже всі припадають коло неї, забавляють, „зірку з неба” здійсмають. Так дитина набирає злих норовів і впертості, які пізніше вже тяжко викоринити.

Так не робить. Якщо дитина здорова, то не треба звертати уваги на її крик, нехай покричить. Так змалку привчайте, що не всі її забаганки сповняться.

Або не раз буває таке, що мала дитина вдариться через власну неухагу, а вже всі домашні шукають винувника болю: б'ють нерозумну лавку чи стіл, до якого вдарилася дитина, жалують, хухають, зав'язують „бубу”.

А дитину треба вчити й потерпіти, не робити її самохитів плаксивою нездарною.

Багато є дітей боязких, а боязливості то хиба, яку треба поборювати. На це також є спосіб. Показувати, що в темній хаті нема нічого такого, чого мож-

набоятися. Також треба діти при звичаювати до звірят, до купелі в ріці; треба навчити їх розмовляти сміливо, хоч чемно, з чужими людьми. Не треба в ніякому разі лякати дітей, не оповідати їм ніяких страшних історій.

Не раз завважуємо, що дитина щось відчуває так сильно, що вона нагло почервоніє, або зблідне, часом дрожить, або плаче, а часом навіть і зомліє.

Такі нагальні почування, як радість, гнів, захоплення, побуджують дитину і розбурхують — інші знов як: сум, тривога, розпука, — обезсилюють.

Коли ці почування є занадто сильні, шкодять здоров'ю дитини і тілесному і душевному. Вони потрясають нерви і викликають неправильний обіг крові. Від того потім бувають різні хвороби серця і нервів. Тому треба своїм впливом злагіднювати і гальмувати надто сильні почування у дітей. Розвивати у дитини розум, навчати її все розібрати спокійно розумом, виробити у неї волю і так пристосувати її до того, щоб панувала над собою.

Гнів, загонистість повинні батьки самі у себе міркувати. Повинні гальмувати свої власні вибухи злости, чи радості, не давати дітям злого приміру.

Щоб діти могли себе гальмувати і панувати над собою, треба їх змалку при звичаювати, щоб терпеливо зносили прикраси й біль.

Також треба дитину вчити вірити у свої власні сили. Не вмовляти в дитину, що вона слабосильна і нічого не зможе сама адіяти. Заправляти дитину до того, щоб вперто поборювала всякі труднощі і до кінця виконувала те, що або ми їй, або вона сама собі постановила за задання зробити.

Діти мусять також звикнути до того, що в житті треба відмовити собі неодної річі, неодної приємности, щоб іншим зробити приємність, чи когось обдарувати. Змалку треба дітей привчати дарувати щонебудь, якусь свою малу дрібничку іншим, біднішим дітям. Зокрема важно, щоб діти з власних ошадностей, з того, що дістали від ває, або й заробили вже дещо-будь, давали лепту на добро, дітям й інші народні цілі.

Стефанія Галич.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Листи Для Жінок**

Ясна, чиста хата з вікнами крізь які видно трохи зелені та лиматок незадмленого неба — це мрія кожного, що живе у місті. Щоб не знати як пропадали ми за позадомашніми розривками та кепкували собі з людей, що залюбки пересиджують дома — то всеж просторе, гарне мешкання має якусь притягаючу силу і кожний найде його місцем вигод та приємностей, яких цивілізованій людині ніщо не заступить. Світло, простір, чистота, повітря — це речі, що за ними шукали ми у першу чергу, коли вибираємо мешкання. Це прикмети здорової хати, яку хочуть запевнити усім мешканцям міст ці, що кермують їх розбудовою. Та, на жаль, це також речі, що за них треба дорого платити і люди, що таких здорових мешкань потребують найбільше, бо тяжко працюють, а мало, чи середньо заробляють, живуть по найбільшій частині у тісних, темних та зле провітрюваних хатах.

Правда, дільниці модерних мешкальних домів, де за низькою ціною мож дістати хату мало що гіршу, чим найвищої класи мешкання, виростають по всіх містах. Також одно- чи дворондні димки подибаєте на передмістях у такій ціні, що при середніх зарібках мож без великого труду стати їх власником. Але наразі це все є лиш заповіддю, що йде до кращого, бо в один день не можна поліпшити мешканевих умовин для всіх, що цього потребують. Наразі ще великий процент людей мусить держатися старих, занедбаних дільниць міста, де непривітні, довгі „залізничні вози“ з одним вікном на кілька кімнат немов на глум носять шумну назву мешкань.

Та на це не порадимо, а саме обов'язком жінки є старатися з кожного мешкання, у якому прийдеться їй жити, зробити по зможі середовище доброго самопочуття, вигоди та свободи для цілої рідні. Кожна жінка старається прикрасити свою хату після власного смаку та вмістити у ній якнайбільше річей, що припали їй до вподоби. Власне із-за цього, що жінки частіше руководяться примхою хвелевого захоплення ніж доцільністю — наші мешкання стають по короткому часі складом мало потрібних предметів, що забирають простір коштом вигляду мешкання та вигоди цих, що у ньому живуть. Ці, що з професії займаються прикрашуванням мешкання дораджують виповісти війну усім неживим предметам, якщо хочемо наші непривітні та темні кімнати зробити місцем, де ми просиджуваємо з приємністю та насправду відпочивали.

Саме тому, щоб не переладувати міських мешкань непотрібними річами — мода впровадила цілий ряд вигідних предметів домашньої обстановки, що вміщені в один кут роблять прислугу мало-що не цілої давньої кімнати. Складаний стіл, що після їди вживається на лампу чи книжки, бюро з висуненої шухляди шафки, тапчан, що на ніч розкладається на ліжко — це все предмети, що не забирають багато місця, а чудово служать потребам мешканців. Коли улаштуємо окрему спальню та кімнату до їди після давньої моди — маємо їх аж дві у мешканні, що мусять стояти без вжитку

більшу частину дня. Ціла родина тоді товпиться в одній гостинній, чи як її по американськи зовемо „living room“, а для кого не стає місця, цей мусить іти до „muvic“, або на вулицю. Модерна метода удержування хати держиться засади, що кожна кімната має цілий день служити на вигідний вжиток мешканців. Недавно читала я, що після цих засад уладжено навіть літню хату президента у Гай Парку, і гості засідають обідати при столі, що після їди складається і під стіною держить на собі лампу та вазу квітів.

Поза малим простором — другою болячкою міських мешкань є малий приплив до них денного світла. Коли приходимо з ясної вулиці, а хата страшить нас горними кутами — не зробить вона на нас доброго враження, хоча господарина не знати як живо переконувала нас, що це надає хаті холодний вигляд. Кажіть малювати стіни білою краскою, не вживайте занавісок з темних матеріалів, не вішайте багато образів на стінах, по зможі старайтеся, щоб обстановка була з ясного дерева. В найчорнішому куті поставте на столику високу китицю штучних квітів найякішшої краски, що її можете подібати у склепі. Та коли вживаєте штучних квітів до прикраси мешкання — не мішайте кількох гатунків, бо кімната буде подібати на „даймовий“ склеп. Стільки до цієї справи радять фахівці. Я бачила, як одна жінка, не хочаючи вішати на кухонне вікно занавіски, щоб не затемнювала кухню, прикрасила його в оригінальний спосіб: оббила довкруги раму вікна взористою листівкою з церати (oil-cloth), такою самою, що її мала на кухонних полицках.

Одна-дві вишивані серветки, чи подушка у кімнаті дуже розвеселить її вигляд. Не даром сказав хтось, що наші вишивки, це заміняння на нитку сонце, що дарує чоловікові природу, а за чим тужимо у наших непривітних міських мешканнях.

Та не забуваймо про найважливіше: як не улажувалиб ми свою хату — лишаймо у ній досить місця для людей!

**

Родичі забувають дуже часто про це, яке значіння для дитини має забава. Думають, що вона є цим самим, що розривка для старших: приємним заняттям, що ним радо заповнюємо час, який остає по праці. Така розривка не повинна обтяжувати занадто голови чи мучити тіла, а давати найбільшу кількість приємних чи зворушливих вражень. У дитини саме забава є цим заняттям, що відповідає праці у старших. Коли приглянемося, як дитина напружує усі свої фізичні та умові сили на це, щоб зложити колірові блочки, видрапати на стіл, чи перетягнути крі-

сло з одного кінця хати у другий, то побачимо, що забава не є для дитини відпочинком, лиш першою працею, що її людина виконує радо на це, щоб чогось навчитися. У пізнішому віці щораз меншу має на це охоту... Забава заставляє дитину думати, дає їй нагоду вчитися з по-милком. Чим нижче впаде дитина бігаючи — тим пильніше зважатиме на перешкоди другим разом.

З віком дитина набирає у забаві прикмет, що часто заважають на її пізнішім життю; діти, що проводили забавами та зєднували других до гурту — бувають добрими провідниками та організаторами, коли виростуть. Залюбки та неспілій дитині легше визбутися цих хиб у гурті розбавлених ровесників, чим при помочі найбільш дбайливих зусиль родичів.

Діти мусять мати місце для забави. Як непогода на дворі і не можемо післати їх на грище, чи куди інде — посвятім на цей день лад у хаті для свободи та радости дітей. Нехай розтягують забавки, як лиш їм до вподоби, а кожда мама, що розуміє дитячі потреби та має трохи фантазії може привчити їх нових способів гри, щоб прогнати від дітей нудьгу сидіння в кімнаті. Хто має діти, цей знає, як дуже вони люблять і вміють оцінити, коли старші долучаються як співучасники до їх гри.

Але забава у хаті не повинна перемінитися у руйнування обстановки та вводити безголовя у денний порядок. У цьому випадку мати мусить подбати, щоб енергію дітей спрямувати на їх гру та предмети для цього призначені. Дитина буде з такою самою приємністю писати на призначеній для неї таблиці, як по стіні, чи дверях. Треба лиш, щоб хтось навчив її, котре місце є для цього властивим.

К. О.

На острові Ісландія нема ані армії, ані фльоти, також ця республіка не має дефіциту. Ані нема там безробіття.

Щоб усунути ржу з заліза, треба натерти її парафіною, коли залізо є гаряче.

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПІЛОВА-НІ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною труною, двома автами, металевим балсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**
Все, чого треба, з виїзком однієї й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4546

М. ЗАГІРНЯ.

ДО СЕСТЕР УКРАЇНОК

Чи чуєте, сестри українки,
Що каже нам рідний наш край:
„Зростив я діточок: тепер кожна
До спільного діла ставай!“

Ви знаєте, сестри, те діло:
Те діло, що з давна над ним
Працюють брати українці...
Чиж ми не пособи́мо їм?

Невжеж і тепер не пособим
Ми їм у тяжкі ці дні,
І вкупі із ними не станем
За рідний наш край до борні?

Завдання велике, святе,
На нас накладає наш край:
І кожна з нас щиро й охотно
До цього береться нехай!

Ми мусим, щоб силу відняти
Із рук у своїх ворогів
Зростити дочок українку
І щирих вкраїнців-синів.

Отсе буде тая заплата,
Що в нас вимагає наш край.
Так нумож до праці! І кожна
Всю силу на неї віддай!

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружого свідчення.
- Геморойди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577